

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚ. & ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚ. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΣΤΙΚΗΣ & ΔΗΜ. ΚΑΤ/ΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΤΡΩΩΝ & ΛΗΞ/ΧΕΙΩΝ

Αθήνα, 29.2.1996
Αριθ. πρωτ. Φ.48601/673

Ταχ.Δ/νση: Ευριπίδου 14
Ταχ. κώδικας : 101 83
Πληροφορίες: Ε. Μπακαβέλου
Τηλέφωνο : 3223521/319
3229585

Αριθ. εγκυρότητας : 5

- ΠΡΟΣ:
1. Τους κ.κ. Περιφερειακούς Δ/ντές
  2. κ.κ. Δημάρχους, Προέδρους Κοινοτήτων και Δημότης Χώρας (μέσω των Περιφερειακών σε αναπαραγωγή και κοινοποίηση στους Ο.Τ.Α. της Περιφέρειας τους).
  3. Προξενικές Αρχές (Δια της Δ/νσεως Επιθεωρήσεως του ΥΠ.ΕΞ., χωρίς αναπαραγωγή).
  4. Ειδικό Ληξιαρχείο Αθηνών

ΘΕΜΑ : Λύση γάμου με δικαστική απόφαση.

Σας κοινοποιούμε κατωτέρω, ως έχει την αριθ. 2688/22.11.1995 γνωμοδότηση του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, την οποία αποδεχόμαστε και παρακαλούμε να την έχετε υπόψη σας και να την εφαρμόζετε σε κάθε ανάλογη περίπτωση.
Με τη γνωμοδότηση αυτή, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου δέχεται, διότι με την περί διαζυγίου δικαστική απόφαση, αφ' όπου καταστεί αμετάκλητη, λύεται ο μεταξύ των σ' αυτή διαδίκων υφιστάμενος γάμος, ανεξαρτητά από τον τύπο, πολιτικό ή θρησκευτικό, που τηρήθηκε για την τέλεσή του, αν δε τηρήθηκαν αμφότεροι, ποιδις προηγήθηκε και ποιδις σε μεταγενέστερο χρόνο επακολούθησε (πολιτικός ή θρησκευτικός), ή ποιδις τυχόν αναφέρεται στην περί διαζυγίου απόφαση.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Α. ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

KOIN.:

Γενικό Προξενείο της Ελλάδος

στην Κολωνία

(Δια του ΥΠ.ΕΞ)

(ΣΧΕΤ. και το αριθ. 145239/8.12.1995

εγγραφός του Υπουργείου Δικαιοσύνης,

που στάλθηκε απευθείας, με φωτ/φο

της αναφερόμενης εγκυρότητας)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα

22/11/1995

18, Αριθ. Γνωμ. 2688

-1-

Σ.Σ.

Προς

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης

(Διεύθυνση Νομοπαρασκευαστικής

εργασίας - Τμήμα 4ον)

Ενταύθα

Στο ερώτημα που διατυπώνεται με το υπ' αρ. Φ 730/AI 378/14.6.1995 έγγραφο του Γενικού Προξενείου της Ελλάδος στην Κολωνία, το οποίο μας διαβιβάσατε με το υπ' αρ. 123867/24.10.1995 έγγραφό Σας, αν δηλαδή:

"Δικαστική απόφαση περί λύσεως γάμου ο οποίος έχει τελεσθεί με αμφοτέρους τους τύπους, θρησκευτικό και πολιτικό, μεταξύ των ιδίων ακριβώς προσώπων, αλλά σε διαφορετική ημερομηνία για κάθε τύπο γάμου και στην οποία, απόφαση, μνημονεύεται μόνο η λύση του γάμου ο οποίος έχει τελεσθεί κατά την ημερομηνία τελέσεως του πολιτικού τύπου γάμου, συνεπιφέρει αυτομάτως και χωρίς άλλη περαιτέρω διαδικασία τη λύση και του σε διαφορετική ημερομηνία τελεσθέντος θρησκευτικού γάμου"

Η γνώμη μας έχει ως ακολούθως:

I. Κατά το άρ. 1367 ΑΚ "Ο γάμος τελείται είτε με τη σύγχρονη δήλωση των μελλονύμφων, ότι συμφωνούν σ' αυτό (πολιτικός γάμος) είτε με ιερολογία από ιερέα της

ανατολικής ορθόδοξης εκκλησίας ή λειτουργό άλλου δόγματος ή θρησκεύματος γνωστού στην Ελλάδα.

Η δήλωση γίνεται δημόσια κατά πανηγυρικό τρόπο ενώπιον δύο μαρτύρων προς τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητος του τόπου όπου τελείται ο γάμος ή προς τους νόμιμο αναπληρωτή τους, που είναι υποχρεωμένοι να συντάξουν αμέσως σχετική πράξη.

Οι προϋποθέσεις της λειτουργίας και κάθε θέμα σχετικό μ' αυτήν διέπονται από το τυπικό και τους κανόνες του δόγματος ή του θρησκεύματος σύμφωνα με το οποίο γίνεται η λειτουργία, εφ' όσον δεν είναι αντίθετοι με τη δημόσια τάξη. Ο θρησκευτικός λειτουργός είναι υποχρεωμένος να συντάξει αμέσως σχετική πράξη. Η τέλεση πολιτικού γάμου δεν εμποδίζει την λειτουργία του δίου γάμου κατά την θρησκεία και το δόγμα των συζύγων".

2. Με τη διάταξη αυτή καθιερώνονται ως λιστήμοι και λισοδύγαμοι τύποι για την τέλεση γάμου α) η περί τούτου δήλωση στο Δήμαρχο ή Πρόεδρο της Κοινότητας των μελλονύμφων (πολιτικός γάμος) και β) η λειτουργία αυτού από θρησκευτικό, ως άνω, λειτουργό (θρησκευτικός γάμος), ενώ επιβάλλεται σε κάθε περίπτωση η σύνταξη σχετικής πράξης. Η ελεύθερη επιλογή και τήρηση του ενός μόνο από τους τύπους αυτούς από τους μελλονύμφους, που έχουν τα κατά νόμο λοιπά προσδότα, αρκεί δια την σύσταση έγκυρου μεταξύ τους γάμου, χωρίς γενικότερη αποκλείση, και η τήρηση

αμφοτέρων των τύπων τούτων. Στην τελευταία περίπτωση είναι δυνατόν να προηγείται η τέλεση του πολιτικού γάμου, που είναι και το πλέον σύνηθες, καὶ να ακολουθεί η λειρολόγια του αυτού γάμου. Τούτο μηδέ πορίζει ο νόμος (άρ. 1367 παρ.3 περ. γ'ΑΚ). Αλλά καὶ τὸ δυτίθετο για την ταυτότητα του νομικού λόγου πρέπει να γίνεται δεκτό, να προηγείται δηλαδή η τήρηση του θρησκευτικού τύπου γάμου και υ'ακολουθεί, αν και σπανιότερα, η τήρηση του πολιτικού τύπου για την τέλεση του γάμου αυτού.

3. Ο γάμος, πολιτικός ή θρησκευτικός, κατά το αρ. 25 του ν. 344/1976 "περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων", δηλώνεται στον ληξιαρχο του τόπου τέλεσής του μέσα σε σαράντα ημέρες από αυτή και καταχωρείται στα οικεία ληξιαρχικά βιβλία με πρόσκομιδή αντιγράφου της σχετικής πράξης που συνέταξαν, κατά περίπτωση, ο Δήμαρχος ή ο Πρόεδρος της Κοινότητας ή ο Θρησκευτικός λέιτουργός που τον ευλόγησε. Στην περίπτωση που τηρηθούν αμφότεροι οι τύποι αυτοί δηλώνεται και καταχωρείται στα οικεία ληξιαρχικά βιβλία ο πολιτικός ή θρησκευτικός γάμος που προηγήθηκε. Ειδικότερα αν τελεσθεί πολιτικός γάμος και επακολουθήσει η λειρολόγια του δεν συντάσσεται και έτερη γιαυτὸν ληξιαρχική πράξη, αφού δεν πρόκειται περὶ ετέρου γάμου, αλλά στο περιθώριο της προηγουμένης σημειώνεται, ότι ο γάμος αυτός λειρογήθηκε. Και το αντίθετο θα πρέπει για την ταυτότητα του νομικού

λόγου να γίνει δεκτό. Χρονικός περιορισμός για την τήρηση του ενός τύπου εκ τούτων του γάμου μετά την προηγούμενη τήρηση του ετέρου δεν τίθεται (ιδ.σχ. Μ.Σταθόπουλος εις Ερμ.ΑΚ υπό το άρ. 1367 παρ.23- Γ.Κουμάντος οικ.δικ.I, 68- Ι.Σπυριδάκης σελ. 60- Γ.Σταθέας 6.100 - Β.Βαθρακοκούλης ΑΚ (ερμηνεία) υπό αρ. 1367 σελ. 1865). Ως προς τις σχετικές υποχρεώσεις των Ελλήνων υπηκόων για τα εις την αλλοδαπή λαμβάνοντα χώραν ληξιαρχικά γεγονότα, ισχύουν οι διατάξεις των άρ. 42-44 του ληξιαρχικού νόμου και του αρ. 8 του ΠΔ 391/82 "Για τη ρύθμιση λεπτομερειών σχετικά με την τέλεση των πολιτικών γάμων.....". Από την τήρηση πάντως σε μεταγενέστερο χρόνο και του ετέρου τύπου του γάμου δεν... παράγονται έννομες συνέπειες, αφού αυτές έχουν παραχθεί με την τήρηση του προηγούμενου και επομένως δεν θα είναι συστατικός τύπος του ιδίου γάμου, πλην αν για κάποιο νόμιμο λόγο αυτός (πρώτος) ακυρωθεί (Μ.Σταθόπουλος ο.α.).

4. Εξ άλλου κατά τα άρ. 1367 και 1438 ΑΚ, σε συνδυασμό, ο γάμος έγκυρος ή και ελαττωματικός (άκυρος ή ακυρώσιμος) αφού παράγει όλα τα αποτελέσματα του έγκυρου γάμου μέχρι να ακυρωθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, μπορεί να λυθεί με διαζύγιο. Το διαζύγιο απαγγέλλεται με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, όταν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις. Δια την με τον τρόπο αυτό λύση του

γάμου είναι ανεξάρτητο το γεγονός αν για την τελεσή του τηρήθηκε ο ένας εκ των δύο, ως άνω, τύπων και ποσος ή και αμφότεροι σε χρόνο που να διαφέρει η τήρηση του ενός από τον άλλο. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η πνευματική λύση του θρησκευτικού γάμου που ακολουθεί την περί διαζυγίου απόφαση με έκδοση διαζευκτηρίου από την αρμόδια εκκλησιαστική Αρχή δεν επηρεάζει το κύρος της δικαστικής απόφασης περί λύσης του γάμου, ούτε το κύρος του νέου πολιτικού γάμου που τυχόν θα συναφθεί, αλλ' είναι πρακτικώς αναγκαία για την τέλεση νέου τυχόν θρησκευτικού γάμου.

5. Το διαζύγιο περαιτέρω επαγόμενο ουσιώδη μεταβολή της ληξιαρχικής πράξης γάμου, κατ'άρ. 14 του ν. 344/1976 "περί ληξιαρχικών πράξεων" καταχωρίζεται στο περιθώριο της πράξης αυτής από τον υπόχρεο προς τούτο ληξιαρχο ή εκτελούντα χρέη ληξιάρχου μετά από αίτηση των κατά την παρ.3 του άρθρου τούτου υποχρέων. Η καταχώρηση αυτή γίνεται εντός των προθεσμιών που αναφέρονται στο άρθρο αυτό, αφ' ότου η λύουσα τον γάμο απόφαση καταστεί αμετάκλητη και ανεξάρτητα, επί θρησκευτικού γάμου, αν επακολούθησε η πνευματική λύση αυτού και εκδόθηκε το σχετικό πιστοποιητικό (διαζευκτήριο) από την αρμόδια Εκκλησιαστική Αρχή.

6. Κατόπιν τούτων στο άνω ερώτημα Σας προσήκει η απάντηση ότι με την περί διαζυγίου δικαστική απόφαση, αφ' ότου καταστεί αμετάκλητη, λύεται ο μεταξύ των

σ' αυτή διαδίκων υφιστάμενος γάμος ανεξάρτητα από τον τύπο εκ των άνω που τηρήθηκε δια την τέλεσή του, αν δε τηρήθηκαν αμφότεροι οι διά τούτον προβλεπόμενοι τύποι αυτοί ποιός προηγήθηκε και ποιός σε μεταγενέστερο χρόνο επακολούθησε (πολιτικός ή θρησκευτικός), ή ποιός τυχόν αναφέρεται στην περί διαζυγίου απόφαση.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Κων/νος Βολονάσης